

INTEGRITATE ȘI LIBERTATE RELIGIOASĂ ÎN
ASOCIERI DIVERGENTE.
REPRIMAREA VOCILOR DISONANTE
ALE PROFEȚILOR IAHVIȘTI CONFORM
PROFEȚIEI LUI IEREMIA

Drd. Pop Flaviu ANDREI

*Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Reformată, Școala
Doctorală Ecumene
popflaviuandrei@gmail.com*

Abstract: Integrity and Religious Freedom in Divergent Associations. The Repression of the Dissonant Voices of Yahweh Prophets According to Jeremiah's Prophecy

In this study, we aim to investigate the relationship between personal integrity and religious freedom, highlighting how society limits the religious freedom of the whole individual, who lives according to the principles of Holy Scripture. In many cases, these principles are different from the doctrine of the majority - the principles and values to which society in general adheres. This discussion will be customized to the religious freedom of the prophet Jeremiah. Thus, we intend to analyze the relationship between the prophet Jeremiah and the recipients of his oracles, highlighting their negative reactions to the prophet. Due to the major contrast between the message of the Yahweh's prophet and the message of the other prophets, as well as the theology established in society, it was desired to repress the voice of Jeremiah. Given this analytical approach, we intend to first make an overview of the relationship between Yahweh's prophetism and the society in which it operates, then to dwell briefly on the historical context in which Jeremiah worked, then identify the particularities of the message oracular of the prophet, so that, finally, we can analyze the repression of the dissonant voice of Jeremiah, identifying the opponents, the causes of the conflict, and the proposed forms of repression.

Keywords: *integrity, morality, freedom, religion, prophet, Jeremiah, social justice*

Introducere

Integritatea este o un angajament intransigent pentru a onora valori și principii spirituale, morale și etice. Conceptul de integritate, cere ca actul săvârșit în orice moment să fie în conformitate cu corpusul convingerilor personale ale individului. Dar aceste convingeri de ce sunt determinate? Pe ce se fundamentează ele? Toți recunoaștem faptul că, pentru evaluarea corectă a integrității unei persoane sau a unei organizații, este necesar un sistem de valori și principii. Sistemul de principii și valori creat de mințile umane este validat numai în timp și este într-o continuă ajustare și revizuire. În acest caz, alternativa care rămâne validă indiferent de timp și cultură este sistemul de valori determinat de Biblie. Aceasta reprezintă temeiul tuturor normelor morale și suportul valoric al comportamentului uman.

În studiul de față ne propunem să investigăm raportul dintre integritatea personală și libertatea religioasă, evidențiind modul în care societatea limitează libertatea religioasă a individului integru, ce trăiește în conformitate cu principiile Sfintei Scripturi. În multe cazuri, aceste principii sunt diferite față de doctrina majorității – principiile și valorile la care aderă societatea în general. Această discuție va fi particularizată la libertatea religioasă a profetului Ieremia. Astfel, intenționăm să analizăm raportul dintre profetul Ieremia și destinatarii oracolelor sale, evidențiind reacțiile negative ale acestora față de profet. Din cauza contrastului major dintre mesajul profetului iahvist și mesajul celorlalți profeți, cât și al teologiei încetățenite în societate, s-a dorit reprimarea vocii lui Ieremia.

Având în vedere acest demers analitic, intenționăm să realizăm mai întâi o perspectivă de ansamblu asupra relației dintre profetismul iahvist și societatea în care activează, apoi să ne oprim succint asupra contextului istoric în care și-a desfășurat activitatea Ieremia, după care să identificăm particularitățile mesajului oracular al profetului, ca, în cele din urmă, să putem analiza reprimarea vocii disonante a lui Ieremia, identificând opoziții, cauzele conflictului, și formele de reprimare propuse.

1. Profeții iahviști și societatea

Considerăm că rolul profeților iahviști în societate a fost determinant, de aceea vom trasa câteva linii directe în ce privește raportarea acestora la societate pentru a obține o perspectivă corectă asupra conflictului dintre

Ieremia și destinatarii oracolelor sale. Conflictul dintre instituția profetică și celelalte instituții în particular sau societate în general, se datora legăturii specifice dintre iahvism și tradiția profetică. În tradiția profetică devotamentul de bază era față de legământul de la Sinai¹, iar mesajul fundamental al profețiilor iahviști a rămas același de la un capăt la altul al Vechiului Testament: rechemarea Israelului la credința legământului.²

Mesajul adus de profeți iahviști pare să fie îndreptat împotriva tuturor instituțiilor, care se credea că reprezintă garantul relației cu Dumnezeu: instituția monarhiei, instituția profeților profesioniști³ și chiar a cultului. Dyrness explică faptul că ceea ce denunțau profeții nu erau instituțiile, ci ceea ce au făcut oamenii din ele.⁴ Raportul dintre profeții iahviști și celelalte instituții este prezentat de Semen astfel: „Profetismul a fost perceput ca o instituție inițiată de *Yahweh* cu o adresă precisă, către poporul Israel, uneori cu scopul de a seconda sau chiar suplini celelalte instituții religioase în promovarea credinței monoteiste, mai cu seamă în momentele de criză spirituală.”⁵

Misiunea profeților iahviști nu viza doar instituțiile cultului ci și moralitatea întregii societăți. Potrivit prescripțiilor legământului, cultul monoteist a lui IHVH nu poate fi disociat de respectarea reglementărilor sociale, de aceea mesajul profeților iahviști acuza atât idolatria din societate cât și nedreptatea socială.⁶ Similar, Silviu Tatu afirmă: „Deși nu se califică drept promotorii unei noi ordini sociale, profeții-scriitori sunt campionii moralității. Programul lor este unul eminent etic și nu unul politic.”⁷ În opinia lui Tatu: „Întregul angrenaj religios este declarat inutil [de către profeții iahviști] câtă vreme îi lipsește agenda socială și o

1 William Dyrness, *Temele teologiei Vechiului Testament*, trad. Ruben Ologeanu, ed. Mirela DeLong, Cluj-Napoca, Logos, 2010, p. 238.

2 Walter Eichrodt, *Theology of the Old Testament*, vol. 1, Westminster, Philadelphia, PA, 1961, p. 300.

3 Mulți profeți au devenit, de fapt, funcționari la curte, iar elementul de revolt a scăzut treptat, astfel că împreună cu preoții de la curte, ei puneau accent pe ritual în detrimentul ascultării și slujeau doar pentru menținerea stării de fapt. Cuvântul Domnului nu a mai jucat un rol determinat în viața acestora, de aceea au devenit simpli „tehnicieni religioși”, fără să-și mai îndeplinească rolurile.

4 Dyrness, *Temele teologiei*, p. 243.

5 Petre Semen, *Introducere în teologia profeților scriitori*, Iași, Doxologia, 2010, p. 7.

6 Hassell C. Bullock, *Introduction to the Old Testament: Prophetic Books*, Chicago, IL, Moody Press, 2007, p. 27.

7 Silviu Tatu, *Profetismul israelit în documentele biblice: între fals și autentic*, Oradea, Casa cărții, 2008, p.66.

devoțiune veritabilă către Dumnezeu.”⁸ Semen întărește această adevăr considerând că misiunea principală a profeților iahviști era să denunțe atât idolatria și dezinteresul pentru cele religioase, cât și nedreptatea socială și corupția.⁹

2. Contextul activității profetice a lui Ieremia

Pentru a aprecia lucrarea lui Ieremia trebuie să înțelegă bine contextul în care a trăit. Viața publică a lui Ieremia¹⁰ se întinde pe o perioadă marcată de probleme politice, sociale și religioase de cea mai mare importanță. Acest lucru este valabil în special pentru anii 627-587 î.Hr., ani de dezastru care au culminat cu cea mai mare catastrofă de care a avut parte până acum națiunea.

Luând în considerare *contextul politic*, Ieremia a trăit într-o perioadă crucială a Orientului Antic Apropiat, perioadă caracterizată de instabilitate politică. Iuda, în această perioadă, era doar un stat mic, surprins în mijlocul luptei înverșunate dintre cele două mari puteri – Egiptul și Mesopotamia. Ieremia a auzit vestea căderii lui Ninive și a urmărit cum Imperiul Asirian s-a prăbușit. El a observat ridicarea Imperiului Caldeean, triumful zdrobitor asupra egiptenilor de la Carchemish în 605 î.Hr. A văzut armatele lui Nebucadnețar spulberând apărarea țării și forțând predarea tânărului monarh de pe tronul de la Ierusalim. A văzut mii de concetățeni – cei mai buni cetățeni ai națiunii deportați în Babilonul îndepărtat. Ieremia a asistat la distrugerea zidurilor Ierusalimului, și a văzut manifestarea mâniei împăratului împotriva regelui vasal. De asemenea a văzut cum guvernatorul marionetă stabilit în țară este ucis de extremiștii nemiloși.¹¹

Contextul religios în timpul lui Ieremia era dezastruos. Sub Manase,¹² religia Asiriei a invadat Iuda și a fost acceptată de către mulți din

8 S. Tatu, *Dumnezeu a vorbit în vechime prin profeți*, Oradea, Metanoia, 2007, p.137-138.

9 Semen, *Introducere*, p. 9.

10 Lucrarea profetică a lui Ieremia cuprinde timpul domniilor ultimelor cinci regi ai lui Iuda-Iosia, Ioahaz, Ioiachim, Ioiachin și Zedechia. Vezi J. G. S. Thomson, „Ieremia” în J. D. Douglas, (ed.) *Dicționar Biblic*, trad. Liviu Pup, John Tipei, Oradea, Cartea Creștină, Oradea, 1995 p. 552-554.

11 Thomson, „Ieremia”, p. 552-554.

12 Pentru o analiză mai detaliată a felului în care Ieremia (15:4) se raportează la religia idolatră a poporului din perspectiva influenței exercitate de Manase, vezi Benjamin Fărăgău, *Ieremia*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2013, p. 68-70.

popor. Idolatrizarea a fost agresivă (2:10; 8:2; 10:2; 44:15-19); riturile păgâne au corupt închinarea de la Templu față de Dumnezeu (7:30). Reforma lui Iosia nu a avut au niciun efect asupra inimii oamenilor. În timp ce semnele externe ale închinării păgâne au fost înlăturate temporar prin decret regal, inima poporului a rămas neatinsă de reformă.¹³ Aceasta nu sugerează că evreii au încetat să mai efectueze actele exterioare de închinare față de Dumnezeu. Mii de oameni au participat la marile sărbători de la Templul din Ierusalim. Altarul nu a fost niciodată lipsit de animale sacrificate; a fost folosită cea mai bună tămâie de către preoți (6:20; 7:21). Cu astfel de ocazii oamenii chiar au postit și s-au rugat (14:12). Dar toate acestea nu erau nimic mai mult decât ritualul mecanic.¹⁴ În ciuda acestei situații, profeții de la curte și preoții promovau teologia inviolabilității Ierusalimului.¹⁵

Pentru că Ieremia a fost crescut într-o familie preoțească, a fost familiarizat cu responsabilitățile preoților față de lege. El a fost fără îndoială conștient de modul în care aceștia și-au neglijat responsabilitățile și au sprijinit păgânismul care a înflorit în timpul domniei lui Manase. Ieremia era, de asemenea, familiarizat cu activitatea profetică, în special cu oracolele profetului Osea.¹⁶

Atunci când ne referim la *contextul moral*, trebuie să amintim obligatoriu versetul 9 din capitolul 7 al cărții, unde Ieremia rezumă viciile încetățenite în societate: furtul, uciderea, adulterul și jurământul fals. Casa lui Dumnezeu a devenit practic o peșteră de tâlhari (7:11). Copiii sunt oferiți ca jertfă în valea Hinom (7:31; 19:4-6). Cultul lui Baal a luat amploarea. În opinia lui Smith, atunci când Ieremia menționează de mai multe ori curvia săvârșită pe dealuri și sub copaci verzi se referă la orgiile sexuale practicate ca parte integrantă din închinarea lui Baal (de exemplu 2:20; 3:6,13).¹⁷ Bărbații lui Iuda poșteau fără nicio remușcare soțiile veciniilor (5:7-9; 9:2). Minciuna erau atât de frecventă că nimeni nu putea

13 Beniamin Fărăgău, *Ieremia*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2013, p. 71.

14 James E. Smith, *Jeremiah and Lamentations*, New York, NY, College Press, 1972, p. 48.

15 Acest subiect îl vom trata în secțiunea următoarea lucrării de față.

16 J. A. Thompson, *The Book of Jeremiah* (New International Commentary on the Old Testament), Grand Rapids, MI, Eerdmans, 1980, p. 96. În multe dintre oracolele lui Ieremia, identificăm metafora soției infidele întâlnită și în oracolele lui Osea, care a asemănat Israel cu o soție care se prostituează și este necredincioasă soțului ei, Iahve. Ieremia a extins această metaforă, devenind una dintre temele sale cheie.

17 Smith, *Jeremiah*, p. 73.

fi de încredere, nici măcar membrii familiei (9:2-6). Oamenii au pierdut complet sentimentul lor de valori (2:27). Astfel răutatea era parte intee grantă a societății. Într-un asemenea context moral, oricine ar fi îndrăznit să denunțe starea de fapt, era catalogat un dușman al societății. Acesta este cazul lui Ieremia.

Ultimul context ce trebuie să-l evidențiem este cel *social*.¹⁸ Aici ne referim la câțiva factori ce au determinat sărăcirea accentuată a populației cum sunt tributurile plătite dar mai ales inițiativa nebună a regelui Ioiachim de a construi un nou palat regal. Acesta a risipit resursele slabe ale împărăției sale ridicând un nou palat magnific dar inutil. Când fondurile sale au fost epuizate, cetățenii au fost presați de slujitorii regelui să lucreze la proiect fără remunerație (22:13). De-a lungul slujirii sale Ieremia era îngrijorat de situația celor săraci și neajutorați care au fost exploatați de către proprietarii de terenuri puternici, precum și de către guvern. Acești oameni continuau să se îmbogățească prin toate mijloacele și fără scrupule (5:26,27). Cei săraci au fost exploatați atât de mult încât strigătul agonizant le-a ajuns înaintea tronului lui Dumnezeu (6:7). Dreptatea nu putea fi obținută de la instanțele judecătorești pentru că au erau complet corupte (5:2,8). Mulți au fost nevoiți să se vândă ca sclavi pentru a-și plăti datoriile. Legea mozaică care a cerut în mod clar un deținător de sclavi să-și elibereze sclavii evrei după șapte ani de serviciu, a fost ignorată (34:12-16). Apelurile impresionante ale lui Ieremia pentru justiția socială nu au avut niciun ecou (7:6; 22:3).

3. Reprimarea vocii disonante a profetului Ieremia

Această acțiune de înăbușire o vom analiza, identificând opoziții, cauzele conflictului și formele de represiune manifestate față de lucrarea profetică a lui Ieremia,.

3.1. Motivele ostilității

Primul motiv al respingerii mesajului lui Ieremia a fost *convingerea auditoriului în inviolabilitatea Ierusalimului*.¹⁹ Numeroase pasaje, de-a lungul cărții Ieremia, arată faptul că noțiunea de securitate a Ierusalimului

¹⁸ Smith, *Jeremiah*, p. 49-51.

¹⁹ Ronald E. Manaham, „An Interpretive Survey: Audience Reaction Quotations in Jeremiah” în *Grace Theological Journal* 1.2, 1980, p. 180-181.

stătea în inima audienței profetului iahvist (6:14; 7:10; 8:11; 12: 4; 21:13; 23:17; 27: 9,14 și 37:19). Cel mai sugestiv dintre acestea este cel din 21:13-„Iată, am necaz pe tine cetate [...], pe voi care ziceți: Cine se va coborî împotriva noastră? Cine va intra în locuințele noastre?”. Ieremia a dat asigurări clare despre condiționalitatea legământului, astfel ascultarea de prescripțiile legământului ar asigura continuarea Ierusalim și neascultarea ar aduce colapsul (17:21-25; 22:8-9; 23:5-6; 25:29; 26:18-21; 29:11; 32:23; 33:19-22; 35:15). El a chemat poporul la ascultare (11:3-5), dar acesta a respins mesajul lui Ieremia. Chiar și după atacul babilonian, a continuat să creadă că Ierusalimul era inviolabil (28:2-4), datorită alegerii orașului de către Iahve, ce determină ca niciodată Acesta să acționeze împotriva lui.²⁰ Kaiser consideră că din înțelegerea religioasă greșită a protecției necondiționate a lui Iahve, a evoluat o teorie politică ce a determinat reacția negativă a poporului și dorința acestuia de înăbușire a vocilor ce anunțau distrugerea Ierusalimului.²¹ Pe scurt, reacția virulentă împotriva oracolelor lui Ieremia ce prevesteau dezastrul, nu lasă nicio îndoială, că se datorează inviolabilității Ierusalimului ca „principiu teologico-politic central.”²² În opinia lui Ronald Manaham, acest principiu are la bază patru elemente fundamentale: Templul, Legea, Chivotul și dinastia.²³ Prezența acestora în capitală alimenta rațiunea religioasă a caracterului inexpugnabil al orașului (3:16 – chivotul, 7:4 – templul, 8:8 – legea, 8:18 – dinastia).²⁴

Un al doilea motiv al dorinței de reprimare a vocii disonante a profetului se datorează atacurilor directe ale lui Ieremia împotriva delictelor etice comise de clasa conducătoare. Aservirea vocilor de referință din societate (preoți și profeți) și aservirea organelor de anchetă și judecată, face ca vocea profetului iahvist să sune cât se poate de contrastant, față de ceea ce auzea societatea zilnic. Pentru acestea contemporanii lui Ieremia l-au perceput pe profet drept un rebel și un trădător. Mesajele profetului ce acuză idolatria, imoralitatea și nedreptatea socială devin insuportabile

20 J. H. Hayes, „The Tradition of Zion's Inviolability”, în *JBL* 82, 1963, 428.

21 Walter. C. Kaiser, *Toward an Old Testament Theology*, Grand Rapids, Michigan, MI, Zondervan, 1978, 152-153.

22 Manaham, *An Interpretive Survey*, p. 181.

23 Ibidem, p. 182.

24 Ieremia se raportează în oracolele sale la toate cele trei elemente exterioare ce generează credința falsă a poporului în protecția necondiționată a lui Iahve, denunțând această perspectivă greșită. Contextul capitolului 3 și 8 sugerează asta.

pentru urechile autorităților care pun la cale diverse mașinații pentru a-l elimina pe Ieremia.

Un alt motiv al reacțiilor adverse din partea destinatarilor s-ar putea datora unei convingeri specifice antichității, și anume, credința că mesajul transmis din partea divinității prin profet iniția deja acțiunea divinității. Astfel, în dorința de a scăpa de judecata grozavă transmisă de profet, preoții și profeții de la curte doresc sentința capitală pentru Ieremia (26:11).²⁵ Probabil, aceeași convingere a stat în spatele tăierii și arderii sulului ce conținea oracolele profetului iahvist (36:23). Arzând sulul, Ioiachim spera să anuleze efectul rostirii sale.²⁶ Ținând cont de catastrofele prezise de Ieremia și de numeroasele sale oracole pesimiste transmise, nu ar trebui să ne mire reacțiile înfocate ale destinatarilor, dacă luăm în considerare această convingere antică.

3.2. Opozanții

Lucrarea profetică a lui Ieremia s-a adresat tuturor păturilor sociale – de la țăranul opresat din satele din jurul Ierusalimului până la regele lui Iuda. Identificăm oracole care vizează atât personaje colective, cât și personaje individuale. Constanța în ceea ce privește destinatarii mesajelor sale profetice este dată de respingerea acestora. Chiar dacă nu toți au reacționat virulent, majoritatea au respins chemarea profetului la pocăință, rămânând indiferenți la amenințarea cu judecata divină. Dintre cei care au reacționat negativ față de lucrarea profetului prin dorința de reprimare a vocii sale au fost: regii, profeții de la curte, preoții, slujitorii de la curte, și chiar propria-i familie. Astfel, respingerea și persecuția au venit de la toate categoriile sociale, după cum observă Freeman.²⁷ Potrivit lui Polk, în categoria opozanților identificăm cinci ierarhii sociale, la care face referire Ieremia în cadrul oracolului său din capitoul 33: „Ei, împărații lor, căpeteniile lor, preoții lor și prorocii lor, oamenii lui Iuda și locuitorii Ierusalimului” (33:32).²⁸

25 John H. Walton, et al., *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, trad. Silviu Tatu et al., Casa Cărții, Oradea, 2014, p.708.

26 Walton, *Comentariu cultural*, p. 720. Prin arderea sulului regele îndeplinea un ritual de blestem, împrumutat de la egipteni, ce se credea că anulează prezicerile lui Ieremia.

27 Hobart E., Freeman, *An Introduction to the Old Testament Prophets*, Chicago, IL, Moody Press, 1968, p. 243.

28 Timothy Polk, *The Prophetic Persona- Jeremiah and the Language of the Self*, Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series 32, Sheffield, JSOT Press, 1984, p. 134.

Dintre toți aceștia, profeții de la curte vor constitui principala opoziție a profetului iahvist. Relația acestora cu Ieremia este explicată de Heschel astfel: „Este puțin probabil ca profeții mincinoși să fie șarlatani fără rușine. Probabil că erau patrioți sinceri, îndrăgostiți de popor și zeloși în devotamentul lor față de stat și sanctuar. Ei, precum și liderii statului, care au avut interesul țării în inimă, a respins invectivele și acuzațiile „exagerate” ale lui Ieremia și au avut o încredere profundă în atașamentul lui Dumnezeu față de Israel.”²⁹

Așadar, reprimarea vocii lui Ieremia a fost încercată de toate categoriile de destinatari.

3.3. *Forme de reprimare*

Pe cât de diferite au fost categoriile de opozanți ai profetului, pe atât de diverse au fost și formele de reprimare pe care aceștia le-au încercat. Textele cele mai sugestive în acest sens sunt: Ieremia 11:19-23; 12:5,6; 18:18; 20:1-11; 26:1-24; 36:1-38:28; 43:1-7 și *Plângerile lui Ieremia* 2:14; 3:14, 60-66.

Formele pe care le-au luat încercările de a-l reprima sunt disprețul, calomnia, bătaia, detenția și amenințarea cu moartea.³⁰ Aproape zi cu zi a suferit ostilitate și a avut parte de abuz din partea oamenilor pe care el încerca să-i ajute. La începutul slujirii sale, bărbații din propriul oraș de origine a complotat împotriva lui (11:9), ca reacție la oracolul său ce condamna idolatria generalizată.³¹ Referitor la această reacție, Longman oferă o explicație destul de plauzibilă, dar care nu este nici măcar sugerată în text. Astfel, el este de părere că reacția virulentă a locuitorilor din Anatot este expresia fricii lor de a-și pierde slujbele fiindcă Ieremia promova centralitatea închinării.³²

Cu o altă ocazie, profetul a fost arestat de către Pașur, ofițerul-șef al Templului, și a fost biciuit și forțat să îndure durerea și umilirea (20:1-2). Intențiile rele ale destinatarilor se conturează în jurul calomnierii și discreditării (18:18). În urma prevestirii dărâmării Templului, Ieremia a fost capturat de o mulțime și a fost judecată sumar, hotărându-se pe-deapsa capitală (26:11). Pentru o vreme, Ieremia a fost declarat *persona*

29 Abraham J. Heschel, Abraham J., *The Prophets*, New York, NY, Harper Collins Publishers, 2001. p. 617.

30 Freeman, *An Introduction to the Old Testament*, p. 242.

31 Fărăgău, *Ieremia*, p. 153-155.

32 Tremper Longman III, *Jeremiah, Lamentations*, NIBC, Peabody, MA, Hendrickson Publishers, 2008, p. 103.

non grata și a fost împiedicat să intre în zona Templului (36:5). Prima producție literară, ce conținea oracolele sale, a fost arsă de rege (36:23). Pentru un timp a fost forțat să se ascundă pentru a scăpa de mânia aceluiași rege (36:26). După ce își reîncepe activitatea profetică, este contestat și atacat de un profet rival (28:10) după care se solicită autorităților represalii mai dure împotriva lui Ieremia (29:24). În timp ce încerca să părăsească Ierusalimul într-o chestiune privată de afaceri, profetul a fost arestat și acuzat de trădare (37:11), motiv pentru care este arestat pentru o perioadă mai lungă de timp în închisoarea palatului. De aici a fost coborât într-o cisternă goală, dar umedă și lăsat să moară fără alimente sau apă (38:6). Din cauza condițiilor inumane din acel loc, Ieremia este scos, dar rămâne în arest la curtea regelui (38:13) până ce va fi eliberat de către caldeeni ce au cucerit Ierusalimul. Ieremia a îndurat toate acestea din pricina vocii sale profetice disonante față de așteptările destinatarilor.

Concluzii

Pentru profeții iahviști, devotamentul de bază era față de legământul de la Sinai, iar mesajul lor fundamental anunța rechemarea Israelului la credința legământului. Dar misiunea profeților iahviști nu viza doar instituțiile cultului, ci și moralitatea întregii societății, astfel că ei denunțau idolatria și corupția și promovau dreptatea socială. Această misiune, ce contrasta puternic cu ceea ce promova societatea de atunci, a fost adesea întâmpinată cu atitudini ostile, care s-au materializat în încercări de rer primare a vocii profeților.

Dintre toți profeții iahviști, Ieremia se încadrează cel mai bine în acest scenariu. Ca urmare a mesajelor profetice ce nu s-au integrat în teologia inviolabilității Ierusalimului și a acuzațiilor sale directe adresate structurilor ierarhice, și nu numai, s-au născut conflicte puternice între profet și toate categoriile sociale. Astfel a fost disprețuit, marginalizat, contestat, calomniat, acuzat, lovit și arestat. În ciuda acestor vicisitudini, Ieremia a rămas credincios misiunii sale, și implicit Dumnezeului legământului. Altfel spus, profetul rămâne integru chiar dacă libertatea sa religioasă era în pericol.

Așadar, integritatea personală și libertatea religioasă, potrivit opiniei profesorului Rotaru,³³ vor fi mereu supuse la numeroase provocări, mai ales în contextul postmodern când societățile laicizate și tot mai înstrăinate de principiile Scripturii încearcă prin diferite modalități să reprime vocile disonante ale celor ce rămân credincioși valorilor creștine.

Bibliografie

- Bullock, Hassell C., *Introduction to the Old Testament: Prophetic Books*, Chicago, IL, Moody Press, 2007
- Douglas, J. D. (ed.), *Dicționar Biblic*, trad. Liviu Pup, John Tipei, Oradea, Cartea Creștină, Oradea, 1995
- Dyrness, William, *Temele teologiei Vechiului Testament*, trad. Ruben Ologeanu, ed. Mirela DeLong, Cluj-Napoca, Logos, 2010.
- Fărăgău, Beniamin, *Ieremia*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2013.
- Freeman, Hobart E., *An Introduction to the Old Testament Prophets*, Chicago, IL, Moody Press, 1968.
- Hayes, J. H., „The Tradition of Zion’s Inviolability”, în *JBL* 82, 1963, p. 424-435.
- Heschel, Abraham J., *The Prophets*, New York, NY, HarperCollins Publishers, 2001.
- Longman III, Tremper, *Jeremiah, Lamentations*, NIBC, Peabody, MA, Hendrickson Publishers, 2008.
- Manaham, Ronald E., „An Interpretive Survey: Audience Reaction Quotations in Jeremiah” în *Grace Theological Journal* 1.2, 1980, p. 163-183.
- Newsome, James D., *The Hebrew Prophets*, Louisville, KY, John Knox Press, 1984.
- Polk, Timothy, *The Prophetic Persona- Jeremiah and the Language of the Self*, Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series 32, Sheffield, JSOT Press, 1984.
- Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură „Viață și Sănătate”, București, 2013, pp. 210-215.

33 Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură „Viață și Sănătate”, București, 2013, pp. 210-215; Idem, „Religious Freedom and the Spirit in Which it Should Be Defended”, *Liberty Today – Trends & Attitudes*, Bern, Switzerland, nr.1, 2014 – nr.2, 2015, pp.61-63.

- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, "Religious Freedom and the Spirit in Which it Should Be Defended", *Liberty Today – Trends & Attitudes*, Bern, Switzerland, nr.1, 2014 – nr.2, 2015, pp.61-63.
- ✦ Semen, Petre, *Introducere în teologia profeților scriitori*, Iași, Doxologia, 2010.
- ✦ Smith, James E., *Jeremiah and Lamentations*, New York, NY, College Press, 1972.
- ✦ Tatu, Silviu, *Dumnezeu a vorbit în vechime prin profeți*, Oradea, Metanoia, 2007.
- ✦ _____, *Profetismul israelit în documentele biblice între fals și autentic*, Oradea, Casa Cărții, 2008.
- ✦ Thompson, J. A., *The New International Commentary on the Old Testament: The Book of Jeremiah*, Grand Rapids, MI, Eerdmans Publishing Company, 1980.
- ✦ Walton, John H., et al, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, trad. Silviu Tatu et al., Casa Cărții, Oradea, 2014.